

NYBORG VOLDSPILS HISTORIE ÅR FOR ÅR

Redaktion: Kaj og Tove Bonde

(Eventuelle tilføjelser eller ændringer kan sendes til: bonde.kato@mail.dk)

1952

**”DET GAMLE SPIL OM ENHVER”
DANEHOFSPIL VED SLOTTET
AF HUGO VON HOFMANNSTHAL
DANSK BEARBEJDELSE OG OVERSÆTTELSE:
FORFATTEREN JOHANNES JØRGENSEN, SVENDBORG
MUSIK: EINAR NILSON**

Instruktør: Gunnar Pedersen

Musikalsk indstudering: Johs. Kruse

Balletinstruktrice: Edith Paludan

Scenografer: Daniel Rasmussen og Axel Wammen

HANDLING:

Stykket er en efterligning af de gamle religiøse spil, som i Middelalderen opførtes ved folkefester og højtider. Dets hovedperson, "Enhver", er en mand, der efterhånden er blevet rig og mægtig og omgiver sig med venner og lystighed. Fester og forretning er hans liv, og ingen af delene er præget af ånd og kultur, men af skånselsløst magtbegær og sanselig grådighed. Pludselig kommer Døden og forlanger, at "Enhver" skal følge med, men det lykkes ham at tigge sig til en kort frist for at prøve at finde en ven, der vil tale hans sag for den højeste dommer. I nøden skal man jo kende sine venner, siger et gammelt ord, men nu har han pludselig ingen. De var alle snyltegæster og købte elskerinder. Han vil have sine skatte med sig, men selve Gud Mammon stiger op af skattekisten i forgyldt frodighed og ler ham lige op i ansigtet. Det er ikke "Enhver", der har ejet sine skatte, det er dem, der har ejet ham!

Hans "gode gerninger" er personificeret i en kvindeskikkelse, der kraftsløs slæber sig hen ad jorden, men "troen", en anden kvindeskikkelse, hjælper ham, og han går i graven fulgt af sine "gode gerninger" for at hvile til "dommens dag".

"Enhver", der på fornemmeste vis fremførtes af Raimon Doltrup, måtte se sin skæbne i øjnene. Han havde brugt sit pund skidt, og nu kom regnskabets time. Midt i det hele lytter han til klokkerne. "Hvem ringer de for? Mig tykkes de ringer til "jordefærd"

Morale: Vi bør alle tænke lidt over, hvordan vi forvalter vores pund/vores liv! Det er et stykke om eksistentialisme!

En anmelder skrev i Fyns Stiftstidende den 6/8 1952:

"Opførelsen var betagende, ikke mindst indledningen og slutningen, hvor man med stor fordel udnyttede den gamle kongefløjs vinduer som en strålende spidsbueportal-portal omkring himlen, hvor jomfru Maria og de milde engle lod sig se, medens gigers og fløjters, kønne stemmers og et orgels melodiske klang lod sig høre. "Enhver" - personifikationen af menneskeheden - begynder ved et lystigt lag at spekulere over livet midt i den overstadige munterhed. Han henfalder til melankoli trods den vakre Slegfred ved sin side og skaffernes gavmilde skænken. Han føler "en slags tomhed bag panden/ en fejl ved forstanden".

Døden dukker op for at hente "Enhver" og siger: "Enhver", du tykkes mig så muntert stemt/ og din skaber har du ganske glemt" En kort frist får "Enhver" dog, og han prøver at flygte med sine penge, men den glinsende Mammon hånler og tvinger ham i knæ, og "Enhver" sukker: "Om jeg blot kunne leve livet en gang endnu".

Troen, Godheden, Fanden og andre dukker op, men det hele kulminerer med "Enhvers" betagende fremsigelse af "fadervor" og hans mors tilsigelse om, at han går ind til "det evige halleluja". Spillet slutter med en åbenbaring – Jomfru Maria og englene i den vidunderlige opsætning foran slotsmuren."

Anmelderen roste også instruktøren, gymnasielærer Gunnar Petersen, og amatørskuespillerne i høje toner. Tilskuerne var begejstrede og imponerede over det fortræffelige spil.

ROLLELISTE:

Gud Herrens røst ved frater Antonius

Døden

Djævelen

”Enhver”

”Enhvers” moder

”Enhvers” stalbroder

Husfogeden

Kokken

Den fattige ”næste”

En gældbunden mand

Den gældbundnes hustru

Slegfred

Fætter Tyksak

Fætter Mager

Mammon

Tro

Gerning

Anton Johansen

Finn Olesen, student

Fængselslærer E. Juhre

Forvalter Raimon Doltrup

Fru Helga Egebjerg

Lærer K.E. Friis-Petersen

Disponent Carl Schmidt

Sadelmager Helmuth Andreasen

Remisearbejder Gunnar Andersen

Portner Richardt Larsen

Frk. Lis Behnke

Fru Gerda Kruse

Værkmester Aage Markvardsen

Døvstummelærer Knud Torup

Kommuneassistent Ove Petersen

Fru Alice Søren Hansen

Lærerinde frk. Karen Lundin

LØST OG FAST OM FORESTILLINGEN:

Stykkets forfatter Hugo von Hofmannsthal blev født i Wien i 1874, gik på Wiener Akademisches Gymnasium og var en ung intellektuel. Hans første værker var allerede meget modne, og man troede ikke at forfatteren ”Loris” kun var en 16 år gammel student. I 1911 opførtes ”Jedermann”, men det fik dårlige anmeldelser. I 1920 blev stykket genopført i Salzburg og blev nu meget populært

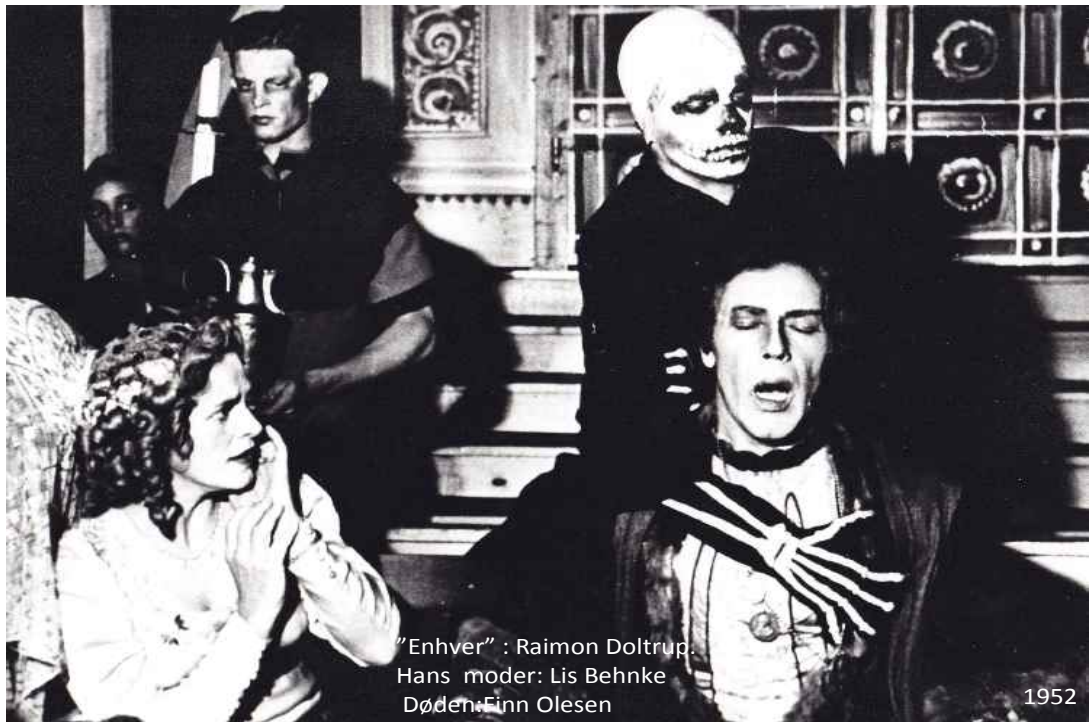
Hugo von Hofmannsthal

1952

"Enhver": Raimon Doltrup

1952

"Enhver": Raimon Doltrup
Hans moder: Lis Behnke
Døden: Finn Olesen

1952

Mammon: Ove Petersen

